26-мĕш çул тухать. Хакĕ 20 пус.

1943
АПРЕЛЬ
28
ЮНКУН
90(6327) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ

Колхозниксемпе колхозницăсем! Выльăх-чĕрлĕх хисепне татах ӳстерер, унăн продуктивноçне хăпартар, çĕршывпа Хĕрлĕ Çарăн ыйтăвĕсене пĕтĕмĕшпех тивĕçтерер!

Оборонăн Государственный Комитечĕн Хĕрлĕ ялавне çӳлте тытар!

Пирĕн республика аллине паян Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне параççĕ. Çакă вăл республикăри ĕçсыннисемшĕн чăннипех те пысăк уяв пулса тăрать.

Çав чаплă ялава тата иккĕмĕш премие Чăваш республики, Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнса, колхозсенче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе вăйлатнăшăн илме тивĕçлĕ пулчĕ. Хĕрлĕ ялавпа премие панă чухне Правительство, паллах, пирĕн республика иртнĕ çулхи ялхуçалăх ĕçĕсене мĕнле пурнăçа кĕртнисене те шута илнĕ.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Государствăн 1943 çулта ялхуçалăхне аталантармалли планĕ çинчен» йышăннă постановленире: Чăваш республики уйхир ĕçĕсене лайăх туса ирттернĕ, тырпул тухăçлăхне ӳстермелли плана тата государство умĕнчи обязательствăсене ăнăçлăн пурнăçа кĕртнĕ, тесе палăртрĕç.

Машинно-тракторнăй станцисен Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвĕнче Тăвай МТС-ĕ—иккĕмĕш премин, колхозсен выльăх-чĕрлĕхне малалла вăйлăн ĕрчетессишĕн районсем хушшинче пынă Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртура Элĕк районĕ виççĕмĕш премин илме тивĕçлĕ пулчĕç.

Оборонăн Государственный Комитечĕн Хĕрлĕ ялавне эпир чăннипех те ывăнма пĕлмесĕр, кунне-çĕрне манса, вăрçă вăхăчĕ ыйтнă пек хамăрăн пĕтĕм вăй-хăвата хурса ĕçленипе, нимĕнле çанталăка пăхса тăмасăр ĕçленипе çĕнтерсе илтĕмĕр. Пирĕн колхозниксемпе колхозницăсем тата ялхуçалăх специалисчĕсем ĕç фронтĕнче чăн-чăн паттăрлăх кăтартрĕç, вĕсем фронтри паттăрсемпе пĕртан тăма тивĕçлĕ пулчĕç, Ленин орденлĕ тăван республикăн чысне пĕтĕм çĕршыв умĕнче татах та çӳле çĕклерĕç.

Вăрçă вăхăтĕнчи йывăрлăхсене пăхса тăмасăр лайăх ĕçлесе çемçетнĕ колхоз çĕрĕн кашни гектарĕ республикипе вăтам шутран 13,5 центнер тĕштырă пачĕ. Фронт нушисене тивĕçтерес шутпа, эпир иртнĕ çулта çурхи тырăсем акнă çĕр лаптăкне 16 пин гектар чухлĕ, кĕрхи тырăсен çĕр лаптăкне 31 пин гектар чухлĕ ӳстертĕмĕр. Нумай колхозсем иртнĕ çулта кашни гектартан çĕршер пăт тĕштырă туса илчĕç.

Партипе правительство Чăваш республикинчи колхозсенче мăйракаллă шултăра выльăхсен йышĕ 40 процент, сыснасен йышĕ—29 процент, сурăхсемпе качакасен йышĕ—74 процент чухлĕ ӳснине палăртрĕç.

Республикăри ĕçсыннисем кăçалхи çул, правительство наградипе хавхаланса, ялхуçалăхĕнче, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре татах та пысăкрах çитĕнӳсем тума палăртаççĕ.

Çирĕплетнĕ план тăрăх, колхозсен тĕштырă культурисем пухса илмелли çĕр лаптăкне 1943 çулта, иртнĕ çулхипе танлаштарсан, 19.912 гектар чухлĕ, техникăллă культурăсем енĕпе—2.074 гектар чухлĕ, пахча-çимĕç культурисем енĕпе—352 гектар чухлĕ ӳстермелле. Нумай колхозсем кашни гектартан 100-шер пăт тĕштырă туса илме ĕмĕтленсе ĕçе тытăнчĕç. Тырпул тухăçлăхне ӳстерес шутпа, агротехникăллă пысăк ĕçсем туса ирттерме палăртнă.

Пирĕн республика, Мари республикипе ăмăртăва тухса, мăйракаллă шултăра выльăхсен йышне 25 процент, сыснасен йышне—22 процент, сурăхсемпе качакасен йышне — 21 процент чухлĕ ӳстерме, çавăн пекех выльăхсен продуктивноçне те вăйлăн ӳстерме обязательство илчĕ.

Умра пысăк та йывăр ĕçсем тăраççĕ. Оборонăн Государственный Комитечĕн Хĕрлĕ ялавĕ пире çĕнĕ çĕнтерӳсем патне чĕнет. Çав ялава хамăр аллăрах хăварас тесен, кăçал пирĕн пĕлтĕрхинчен вăйлăнрах та лайăхрах ĕçлемелле. Фронтпа тăван çĕршыв умĕнчи тивĕçлĕхе чыслăн пурнăçа кĕртмелле. Республика уйхирĕсенче вăйлă тырпулшăн кĕрешӳ пуçланчĕ. Оборонăн Государственный Комитечĕн Хĕрлĕ ялавне çӳлте тытса, колхозсен социализмлă ăмăртăвне татах та ытларах вăйлатса ярар, çуракинче çĕнĕ çитĕнӳсен никĕсне тĕплĕн хывса хăварар, пур ĕçсене те пирĕн аслă çулпуç Сталин юлташ хушнă пек пурнăçа кĕртсе пырар!

Социализмлă ялхуçалăхĕнчи çĕнĕ çитĕнӳсемшĕн!

И. ЧАРЫКОВ

ВКП(б) Обкомĕн Секретарĕ

Пирĕн республика пысăк чыса тивĕçлĕ пулчĕ—выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçри çитĕнӳсемшĕн СССР Совнаркомĕ Чăваш республикине Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне тата иккĕмĕш премие памалла турĕ.

Çак наградăна пирĕн орденлă республикăри мĕнпур колхозниксемпе колхозницăсем, трактористсем тата ялхуçалăхĕнчи мĕнпур работниксем хĕрӳллĕн ĕçленипе çĕнтерсе илнĕ. Шăпах ĕнтĕ вĕсем вăя шеллемесĕр ĕçлени, вĕсем хăйсен тивĕçлĕхĕ çине тӳрĕ те ырă кăмăлпа пăхни республикăна çак хисеплĕ ялава илме май пачĕ.

Выльăх-чĕрлĕх фермисенче тата колхозсен хирĕсенче вăрçă вăхăтĕнче çĕршер стахановецсем ӳссе çитĕнчĕç, вĕсем выльăх-чĕрлĕх хисепне ӳстерчĕç, унăн тухăçлăхне хăпартрĕç, ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне ӳстерчĕç. Пирĕн колхозсем партипе правительство колхозсемпе совхозсенче çамрăк выльăхсене сыхласа хăвармалли тата выльăх-чĕрлĕх хисепне ӳстермелли мерăсем çинчен йышăннă постановление пурнăçа кĕртессишĕн тимлĕн кĕрешрĕç. Обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе малалла вăйлатса пырас тĕлĕшре Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăрту калама çук пысăк вырăн йышăнса тăчĕ. Çаксене пурне те пула республикăра пĕрлештернĕ выльăх-чĕрлĕхсен хисепĕ 1942 çулта мăйракаллă шултăра выльăхсем енĕпе 40 процент, сыснасем енĕпе—29 процент, сурăхсемпе качакасем енĕпе—74 процент чухлĕ ӳсрĕ. Пирĕн республикăри 18 район пур выльăхсем енĕпе те выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана тултарчĕç. Туллимар даннăйсем тăрăх, выльăх-чĕрлĕх хисепне ӳстерме тата унăн тухăçлăхне хăпартма палăртнă плансене ирттерсе тултарнăшăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен 1000 çынна яхăн ĕçшĕн хусса илнĕ.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре уйрăмăнах Элĕк тата Ишлей районĕсем лайăх тĕслĕхсем кăтартса ĕçлерĕç. Пирĕн çĕршыври ытти районсемпе пĕрле Элĕк районĕ колхоз выльăх-чĕрлĕхне ĕрчетес тĕлĕшпе пынă Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртура мала тухрĕ. СССР Наркомземĕпе СССР Наркомземĕн Политуправленийĕ йышăннă тăрăх, вăл района укçан виççĕмĕш премин панă. Ишлей районĕ 1942 çулта выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана мăйракаллă шултăра выльăхсем енĕпе 112,8 процент, сыснасем енĕпе—112,5 процент, сурăхсемпе качакасем енĕпе—102,7 процент тултарса, Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне илме тивĕçлĕ пулчĕ.

Обществăллă выльăх-чĕрлĕхĕн хисепне ӳстерес тата унăн тухăçлăхне хăпартас ĕçре çавăн пекех Шупашкар, Çĕрпӳ, Етĕрне тата Сĕнтĕр районĕсем те пысăк çитĕнӳсем турĕç.

Элĕк, Ишлей, Шупашкар, Çĕрпӳ, Етĕрне тата Сĕнтĕр районĕсем кăçалхи тăватă уйăх хушшинче социализмлă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре çĕнĕ çитĕнӳсем турĕç. Çак районсенчи партипе совет тата çĕрĕç органĕсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ыйтупа пĕрмаях интересленеççĕ, райкомпа райисполком ларăвĕсенче колхозсенчи выльăх-чĕрлĕх фермисен ĕçĕсем çинчен тăтăшах сӳтсе-яваççĕ, колхозсенчи выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен работниксене кулленех пулăшса пыраççĕ.

Чăваш республикине Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне тата иккĕмĕш премие пани пирĕн партипе совет, комсомол организацийĕсене пурне те, пирĕн колхозниксемпе колхозницăсене тата специалистсене пурне те татах та лайăхрах ĕçлеме хушать, тунă ӳсĕмсене çирĕплетсе хăварма, вăл çитĕнӳсемпе лăпланса лармасăр, малашне тата хĕрӳллĕнрех кĕрешме хушать. Партипе совет тата çĕрĕç органĕсен колхозсенчи выльăх-чĕрлĕх хисепне малашне те ӳстерсе пырас тата унăн продуктивноçне хăпартас, çапла вара çĕршывпа Хĕрлĕ Çарăн ыйтăвĕсене пĕтĕмĕшпех тивĕçтерес тĕлĕшпе пур мерăсене те йышăнас пулать.

СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) «1943 çулта колхозсемпе совхозсенче выльăх-чĕрлĕх хисепне ӳстермелли тата унăн продуктивноçне, хăпартмалли мерăсем çинчен» йышăннă постановлени обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе вăйлатмалли программа пулса тăрать. Çак постановление пурнăçа кĕртес ĕçе пирĕн çахал мар вăй хумалла пулать, партипе совет тата çĕрĕç органĕсен выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ыйтупа ывăнма пĕлмесĕр ĕçлемелле пулать. Çав постановление пурнăçа кĕртес ĕçе халех тытăнмалла. Ялхуçалăхĕнче малта пыракансем мĕн калани çине, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçри опытлă çынсем мĕн калани çине ытларах çавăрăнса пăхмалла, вĕсен опычĕпе ытти работниксене вĕрентмелле.

Пирĕн республикăра питех те пултаруллă животноводсем пур, вĕсенчен вĕренмелли нумай. Акă, сăмахран, Сĕнтĕр районĕнчи «Çĕнĕ Юнга» колхозри свинарка Вазикова юлташ. Колхоз ферминчи ĕçе вăл питĕ юратса туса пырать. Вăл кашни сысна çурине юратса пăхса ӳстерет. Юлашки пилĕк çул хушшинче вăл 625 сысна çури пăхса ӳстернĕ. Кашни ама сыснаран Вазикова юлташ иртнĕ çулта 20,3 çăвăр илнĕ, плана чылай ирттерсе тултарнă. Ĕçшĕн хусса тӳленĕ май, вăл 18 çăвăр илнĕ. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçри лайăх работниксен опытне фермăсенчи мĕнпур работниксем хушшинче анлăн сарса ямалла. Чи малтан çамрăк выльăхсем пирки уйрăмах тăрăшни кирлĕ. Колхозсенче выльăхсем хĕсĕр пуласçине пĕтерниичен, илнĕ çамрăк выльăхсене сыхласа хăварниичен тата колхозниксен, рабочисемпе служащисен çамрăк выльăхĕсене фермăсем валли контрактацилес ĕçе лайăх туса ирттерниичен пĕтĕм ĕçĕн ăнăçлăхĕ килет.

Фермăсенче пуринче те производительсем пулмалла, вĕсене уйрăмăн пăхса усрамалла, выльăх-чĕрлĕхе искусственнăй майпа пĕтĕлентерессине анлăн туса пырас пулать. Çак ĕçре ялхуçалăхĕнчи специалистсем пирĕн колхозсене пысăк пулăшу пама тивĕçлĕ.

Обществăллă выльăх-чĕрлĕхĕн йышĕ ӳснипе пĕрлех унăн тухăçлăхĕ те пĕрмаях ӳссе пымалла, çакă вăл колхозсенчи фермăсен тупăшне чылай ӳстерет. Выльăх-чĕрлĕхсен тухăçлăхне ӳстерес ĕçре лайăх тĕслĕхсем кăтартакан работниксем пирĕн республикăра сахал мар. Сăмахран, Çĕрпӳ районĕнчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри дояркăна Драгункина юлташа илсе кăтартма пулать. Иртнĕ çулта вăл кашни ĕнерен планран ирттерсе 198 литр сĕт суса илнĕ, çĕршыва планран ирттерсе 2 тоннăна яхăн сĕт панă, çакăншăн ăна 868 литр сĕт панă. Çакăн пек примерсем сахал мар. Кашни ĕнерен сĕт ытларах суса илмелле, кашни сурăхран çăм ытларах касса илмелле, выльăх-чĕрлĕхе лайăхрах самăртса ӳстермелле,—çакăн пек республикăри колхозсем умĕнче тăракан задача.

Районсемпе колхозсен руководителĕсен халех ĕнтĕ выльăх-чĕрлĕхе хĕлле усрама витесем хатĕрлессишĕн тăрăшас пулать. Колхозсен выльăх-чĕрлĕхĕсем кĕтӳре çӳренĕ вăхăтра выльăх витисене юсас, ăшă тытмалла тăвас ĕçе пĕтĕмĕшпех туса çитерес пулать. Выльăхсене пурне те лайăх витесенче усрама пирĕн республикăри колхозсен пур майсем те пур, йывăç пирĕн çителĕклех. Фермăсем валли тăмран çурт-йĕрсем тăвас ĕçе те анлăн сарса ярас пулать. Пирĕн колхозсен нумайĕшĕн тăмран çапса тунă витесем пур. Вĕсен опытне сарас пулать.

Ĕнесĕр колхозниксене, уйрăмăнах çар çыннисен çемьисене ĕне туянтарас ĕç çине те ытларах çавăрăнса пăхмалла. Вĕсене выльăх-чĕрлĕх илме, выльăх валли апат хатĕрлеме пулăшмалла. Çак енĕпе çар çыннисен çемьисене пулăшас тĕлĕшпе ирттернĕ вунăкунлăх чылай пысăк результатсем пачĕ. Фронтовиксен çемьисене вунăкунлăх вăхăтĕнче кăна 4.515 пуç выльăх, сăвакан 20 ĕне тата ыт. те панă. Анчах ку пуçламĕшĕ кăна-ха. Çак енĕпе пирĕн нумай ĕçлемелле пулать.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçри чи кирлĕ условии вăл—выльăх апачĕн çирĕп никĕсне туса хуни пулать. Кураксем тата ытти культурăсем акмалли плана пĕтĕмĕшпех тултармалла, выльăх-чĕрлĕх валли тĕрлĕрен апат хатĕрлесе хумалла, унсăрăн выльăх-чĕрлĕхсен хисепĕ малашне те ӳссе пырассине шанма çук. Мĕнпур колхозниксемпе колхозницăсен, животноводсен, агрономсен, зоотехниксен тата ялхуçалăхĕнчи мĕнпур работниксен задачи çакăнта пулать: çуракине вăрçă ыйтнă пек туса ирттермелле, пысăк тухăçлă тырпулăн çирĕп никĕсне хывса хăвармалла, выльăх-чĕрлĕхе малашне те вăйлăн ĕрчетме пур условисене те туса хумалла. Кăçалхи çул пысăк тухăçлă тырпул туса илме, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем вăхăтра парса татма, ĕçкунĕн хакне ӳстерме, выльăх-чĕрлĕх валли çителĕклех апат хатĕрлесе хăварма пирĕн пур майсем те пур.

Республикăра ака ĕçĕсем пуçланчĕç. Малтанхи пиншер гектара акнă çĕр. Çураки организованно, кĕске сроксенче тата пысăк пахалăхпа пулса пытăр, тесен, плана тĕплĕн пурнăçа кĕртес тесен, парти райкомĕсемпе райсовет исполкомĕсен тата çĕрĕç органĕсен мĕн кирлине пурне те тумалла. Ирĕклĕ çĕр лаптăкĕн кашни пусăмне акса хăвармалла, çимĕç паракан тумалла.

Чăваш республикин уйрăм районĕсенче уйхир ĕçĕсен пысăкăшĕ ӳсрĕ, çав вăхăтрах туртăм вăйĕпе ĕç вăйĕн ресурсĕсем чакрĕç. Пур пек туртăм вăйĕпе лайăхрах усă курас тесе, вĕсен кулленхи ĕç тухăçлăхне ӳстерес тесе тата трактор бригадисене пĕр чарăнмасăр ĕçлеттермелле тăвас тесе, малтанах тивĕçлĕ мерăсем йышăнмалла. Ялти ĕçлеме пултаракан çынсене пурне те уйхир ĕçĕсене активлăнрах явăçтарассишĕн тăрăшмалла. Колхозсемпе МТС-сенче ĕç дисциплинине çирĕплетмелле, хаяр, вăрçă вăхăтĕнче ĕçрен пăрăнакансене хирĕç çирĕппĕн кĕрешмелле.

Парти райкомĕсен колхозсенчи ĕçе йĕркелесси çине уйрăмах тимлĕн çавăрăнса пăхмалла пулать. Звенosемпе ĕçлессине, ĕçленине кура тӳлессине анлăн пурнăçа кĕртсе пымалла, çуракинче ушкăнпа талккишшĕн ĕçлессине пăрахăçа кăлармалла. Колхозсенче ĕçе шута илсе пырассине кăтартуллăн йĕркелемелле, мĕншĕн тесен, унсăрăн партипе правительствăн ĕçшĕн хушса тӳлемелли çинчен йышăннă постановленине тĕрĕс пурнăçа кĕртме май çук.

Ирхи çуртыррисене кĕске срокра акса хăварас тесе, колхозсемпе совхозсен тата машинно-тракторнăй станцисен пĕтĕм вăя хурса ĕçлемелле.

Уйхир ĕçĕсене васкатнипе пĕрлех, пирĕн ĕç пахалăхĕ çинчен те манмалла мар. Ĕç пахалăхĕ кирек мĕнле ĕçĕн ăнăçлăхне те татса парать. Пирĕн республикăри уйрăм ялхуçалăх артелĕсенче иртнĕ çулта сеялкăсемпе акассине хакламасăр тăчĕç, сеялкăсемпе туллин усă курмарĕç, чылай çĕрте сеялкăсемпе акма май пулнă пулин те, алăпа акса хăварчĕç. Çакă вăл, чи малтан, Куракино, Куславкка тата Çĕмĕрле районĕсенчи колхозсене пырса тивет. Агротехникăна питех те пăснă пирки çав районсенчи нумай колхозсен тырпулĕсем тухăçсăр пулчĕç. Çуракин малтанхи кунĕсем хăшпĕр районсенче кăçал та çавăн пек йăнăшсем пулса пынине кăтартса пачĕç. Калинински районра, сăмахран, сеялкăсем пур çĕртенех, уйрăм колхозсенче алăпа акаççĕ. Агротехникăна кирек мĕнле пăснине те çуракин малтанхи кунĕсенчех сирсе пымалла. Тракторпа тата лашапа ĕçлекен сеялкăсемпе май килнĕ таран туллин усă курмалла, лашасемпе çынсене улăштарса тăрса, сеялкăсене сменăсемпе ĕçлеттерессине организацилемелле. Тĕштырăсене пурне те сеялкăсемпе кăна акмалла.

Пирĕн çакна ăнланса илес пулать: халĕ хаяр вăрçă пырать, чылай облаçсемпе республикăсене нимĕç оккупанчĕсенчен ирĕке кăларман-ха. Çавăнпа та ĕнтĕ çĕршыв пирĕнтен нумайăшне ыйтать—пирĕн тĕштырăсем, çĕрулми, пахча-çимĕçсем, техникăллă культурăсем мĕнле те пулин ытларах тата суйласа илнĕ паха вăрлăхсемпе, агротехника ыйтнисене пурне те çирĕп тытса пырса, акса хăвармалла. Районсен руководителĕсем тырпул тухăçлăхне ӳстерес тата тĕштырăпа ытти ялхуçалăх продукчĕсем мĕнле те пулин ытларах пухса илес задачăна пурнăçа кĕртме тивĕçлĕ. Çакă вăл пирĕн ялхуçалăхĕнчи тĕп ĕç пулса тăрать.

Хăшпĕр колхозсенче çуркунне кĕрхи тырăсен калчисем çине тивĕçлĕ пек çавăрăнса пăхмаççĕ. Кĕрхи тырăсен калчисене халĕ вырăнти тата минераллă удобренисемпе апатлантармалла, кĕрхи тырăсен пĕтĕм çĕр лаптăкне сӳрелесе хăвармалла.

Пирĕн халĕ пурин те пĕр шухăш пулмалла, пирĕн пĕтĕм ĕçе пĕр ĕмĕт ертсе пымалла, çакă вăл—тăван çĕршывпа фронта тырпул, аш-какай, пахча-çимĕçсем тата ытти тĕрлĕ апат-çимĕçсемпе чĕртаварсем ытларах парасси, кашни гектартан мĕнле те пулин ытларах тырпул туса илесси, çĕр мĕн пама пултарнине пĕтĕмпех илесси пулса тăрать.

Пирĕн республикăна Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне тата иккĕмĕш премие пани Чăваш республикинчи ĕçсыннисен производствăллă тата политикăллă активлăхне çĕнĕ вăйпа хавхалантарса çĕклерĕ. Правительствăн çав чаплă награди çине ответлесе, колхозниксемпе колхозницăсем колхозсенчи выльăх-чĕрлĕхсен йышне тата вĕсен продуктивноçне ӳстерес, тырпул тухăçлăхне ӳстерес тĕлĕшпе хăйсем çине çĕнĕ обязательствăсем илеççĕ. Вĕсем кăçалхи çуракине вăрçă вăхăчĕ ыйтнă пек туса ирттерме, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем памалли обязательствăсене срокчен пурнăçа кĕртме пулаççĕ.

Халĕ пирĕн пĕтĕм республикăра Ярославль облаçĕнчи Горшиха колхозĕн колхозникĕсем чĕнсе каланине анлăн сӳтсе-яваççĕ, колхозниксем оборона фончĕ валли тата нимĕç захватчикĕсенчен инкек тӳснĕ колхозниксене пулăшмашкăн çуртырисене планран ирттерсе акса хăварма, выльăх-чĕрлĕхсем планран ирттерсе çитĕнтерме обязательствăсем илеççĕ. Пирĕн колхозсем хамăрăн тăвансене пулăшас тесе, çак пысăк ĕçе активлăн хутшăнĕç.

Парти организацийĕсен тивĕçлĕхĕ—ĕççыннисен патриотизмлă çĕкленĕвне пуçарса ертсе пырасси, ялхуçалăхĕнче малашне çĕнĕ çитĕнӳсем тăвассишĕн социализмлă ăмăртăва анлăн сарса ярасси пулса тăрать.

Кăçалхи ялхуçалăх çулĕнче вăрçă вăхăтĕнчи вăйлă тырпула туса илме, государствăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли планне тултарма тата ирттерсе тултарма, Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртура ялхуçалăхĕн пур отраслĕсем тĕлĕшпе те пĕрремĕш вырăн йышăнма, Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çӳрекен чаплă Хĕрлĕ ялавне хамăр аллăрах хăварма пирĕн республикăри колхозсемпе совхозсен тата машинно-тракторнăй станцисен мĕн кирли пурте пур.

Кашни колхоза—хурт-хăмăр утарĕ

Пыл хурчĕсене ĕрчетни колхоз хуçалăхĕнче пысăк вырăн йышăнма пултарать. Вăл тупăш парас тĕлĕшпе те, чечексене пĕтĕлентерес тĕлĕшпе те питĕ усăллă. Апла пулсан та хăшпĕр колхозсенче хурт-хăмăр ĕрчетес ĕçе хакламаççĕ, вĕсене пăхса ĕрчетме кадрсем те хатĕрлемеççĕ.

Паллах, çакă вăл тĕрĕс мар. Чăнах та, хурчĕсем «кутăн» вара, пăхмасан пыл туса парасшăн мар, часах вилсе пĕтеççĕ.

Канаш районĕнчи Кивĕ Ахпӳртри Калинин ячĕпе тăракан колхоз хурт-хăмăр ĕрчетес ĕç çине питĕ те тимлĕн пăхать. Хуртсене пăхса усрас тĕлĕшпе пулса иртекен районри курссем урлă кашни çулах кадрсем вĕрентсе хатĕрлет. Хуртсене аван пăхас енĕпе кирлĕ ĕçсене вăхăтра туса ирттерет. Çавăнпа та хурт-хăмăр ĕрчетес тата вĕсенчен тупăш илес тĕлĕшпе Калинин ячĕпе тăракан колхоз районра пĕрремĕш вырăн йышăнса тăрать.

Колхозра виçĕ утар, вĕсенче пурĕ 359 вĕлле. Вĕллисем ĕлĕкхи тунката куптакĕсем мар, тĕрлĕ системăпа тунăскерсем те мар, пурте стандартлă «Дадана-Блатта» системипе тунăскерсем. Кун йышши вĕллесенче хурт-хăмăрăн пыл пухас тухăçлăхĕ чылай ӳсет. Акă, 1942 çулта Калинин ячĕпе тăракан колхоз утартан пурĕ 8844 килограмм пыл пухса илнĕ. Вăл кашни вĕллерен 24,7-шер килограмм илни пулать. Пыл сутса колхоз 1942 çута 200.000 тенкĕ ытла тупăш илчĕ. Пыл хурчĕсене лайăх пăхса ĕрчетсен, çакăн пек тупăша кашни колхозах илме пултарать.

Калинин ячĕпе тăракан колхозра хуртсене чылайранпа хурт-хăмăр ĕçĕнче ĕçленĕ специалист В. Николаев юлташ пăхса, сăнаса тăрать.

Кăçал хурт-хăмăрсенчен пысăк тупăш илме ĕмĕт пур. Вĕсем пурте çăва лайăх упранса тухрĕç. Вĕллесене халь хăйсен вырăнĕсене кăларнă.

С. КАШИН.

Ӳкерчĕк çинче: Красноармейски районри «Чамыш» колхоз председателĕ Павлов юлташ. Ялхуçалăхĕнче пултаруллă ĕçленĕшĕн ăна Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн хисеплĕ грамотипе наградăланă.

Чаплă конюх

Кăнтăр тĕлĕ. Акара пулнă лашасене кантарас шутпа колхозниксем вите патне çитсе чарăнчĕç.

— Анук аппа, паян пирĕн кăçчен татах 3 гектар сухалас пулать,— терĕç çамрăк сухаçăсем Александр Ивановпа Коля Громилов, лашасене Анна Федорова конюхăн аллине парса.—«Каласса» пăхăр-ха эсир вĕсемпе. Астăвăр, ыйтса пĕлме ан манăр: килĕшеççĕ-и вĕсем пирĕнпе?..

Октябрьски районри Буденный ячĕпе тăракан колхозра ахальтен мар «пирĕн Анна Федоровна лашасемпе каласма пĕлет» тенĕ сăмах çӳрет. Чăнахах çапла. Лашасем, ав, хăйсен çывăх тусне ăнланнă пек, Анна Федоровна çинчен куçĕсене илмесĕр апат çиеççĕ.

Ылханлă гитлеровецсем хăйсен юнлă аттисене ирĕклĕ совет çĕршывĕ çине вăрă-хурахла килсе пуссан, Федорова юлташăн упăшки фронта, çĕршыва хӳтĕлеме тухса кайрĕ.

Вăл ялта колхоз организациленĕренпех конюхра ĕçленĕ, арăмĕ ăна пулăшкаланă. Ялйышсенчен уйăрăлнă чухне вăл нимĕн çинчен те мар, хăйĕн юратнă ĕçĕ çинчен сăмах пуçарчĕ:

— Лашасене пăхас ĕçе шанчăклă алла парăр,—терĕ вăл колхоз председательне.

Колхоз председателĕ Сидоров юлташ çав кунах конюх тупас ĕçе пуçăннă. Шутласан-шутласан вăл çав шанчăклă алла тупрĕ. Тепĕр темиçе сехетрен колхоз правленине Анна Федоровна кĕрсе тăрать.

—Сана конюхра ĕçлеттерес тетпĕр,—пĕлтерет ăна председатель.

Анна Федоровна председателĕн сăмахне тимлĕн итлесе тăчĕ. Унтан: рабочи фронта кайсан, станок умне арăмĕ тăрать,—терĕ. — Эпĕ те конюх-упăшкам вырăнне тăмашкăн килĕшетĕп.

Тепĕр ирхине колхозниксем Анна Федоровнăна колхозăн лаша витинче курнă. Вăл мăшăр витрепе темиçе хутчен те шыв йăта-йăта иртнĕ, витене тасатнă, лашасене хырчăкланă, уçăлтарма кăларнă. Çав кунран пуçланнă та ĕнтĕ Анна Федоровăпа лашасем хушшинчи туслăх.

Анна Федоровна 9 лаша пăхать. Вĕсене вăл хăйĕн ачисене юратнă пекех юратса пăхса, çураки валли мăнтăр та тĕреклĕ пăхса хатĕрленĕ. Халĕ Федорова юлташ кулса кăна тăрать. Эпĕ пăхакан лашасенчен малтан сухаçăсем хăйсем ывăнĕç-ха, —тет вăл.

Федорова юлташ пăхакан пĕр лашана кăçал Хĕрлĕ Çара парнеленĕ.

— Кĕçех «Ласточка» хăмласа парать,—тет савăнăçлăн Анук аппа,— каллех 9 лаша пулать.

«Ласточка» тихине сывă кĕтсе илес шухăш унăн асĕнчен тухма пĕлмест. «Ласточкăна» кăшт çăмăл ĕçе кӳлнĕ чухне те: Астăвăр, сыхланарах çӳрĕр вара,—тесе асăрхаттарать.

...Кăнтăр апачĕ хыççăн колхозăн чаплă конюхĕ пăхакан лашасем акара тикĕс ĕçлерĕç. Çамрăк сухаçăсем Александр Ивановпа Коля Громилов хĕвел ансан тин ĕçрен таврăнчĕç. Тăвас тенине пурнăçланă—вĕсем чăнах та паян 3 гектар сухаларĕç.

В. ЛЮБИМОВ.

ОКТЯБРЬСКОЕ, апрелĕн 27-мĕшĕ.

Польша правительствипе ҫыхӑну тытма пӑрахасси ҫинчен Совет правительстви янӑ нота

Кӑҫалхи апрелӗн 25-мӗшӗнче Ютҫӗршыв Ӗҫӗсен Халӑх Комиссарӗ В. М. Молотов юлташ Польша посолӗ Ромер господин патне ҫакӑн пек нота янӑ:

«Господин посол,

Социализмлӑ Советлӑ Республикӑсен Союзӗн Правительстви хушнипе Польша Правительствине эпӗ ҫакӑн ҫинчен пӗлтеретӗп:

Польша правительстви юлашки вӑхӑтра СССР пирки хӑйне хӑй мӗнле тыткаланине Совет Правительстви пачах тивӗҫсӗр тесе шутлать, вӑл икӗ союзлӑ государство хушшинчи ҫыхӑнусен правилисемпе нормисене пурне те пӑсать тесе шутлать.

Нимӗҫ фашисчӗсем Германи войскисем оккупациленӗ территори ҫинче, Смоленск районӗнче хӑйсемех вӗлернӗ поляк офицерӗсем пирки Совет Союзне хирӗҫ элекле кампани пуҫласа янине Польша Правительстви ҫийӗнчех ярса илчӗ, Польшӑн официальнӑй пичечӗ ҫав элеке пур майсемпе те сарса пырать. Польша Правительстви СССР пирки пыракан фашистла элеке сивлемерӗ кӑна мар, ҫакӑн пирки вӑл Совет Правительствинчен ыйтса пӗлме е ыйтӑва ӑнлантарса пама кирлӗ тесе те шутламарӗ.

Польша офицерӗсем пирки тискер преступлени тунӑ гитлерла влаҫсем следстви тӑвам пек кулӑшла хӑтланаҫҫӗ. Ҫав инсценировкӑра вӗсем оккупациленӗ Польшӑри фашистсем майлӑ ҫынсемпе, хӑйсемех тупнӑ ҫавӑн пек хӑшпӗр элементсемпе усӑ кураҫҫӗ, мӗншӗн тесен унта, пӗтӗмпех Гитлер ури айӗнче пулнипе, тӳрӗ кӑмӑллӑ пӗр поляк та хӑйӗн сӑмахне уҫҫӑн калама пултараймасть.

Польша правительстви те, гитлерла правительство та ҫакна «тӗпчесе» пӗлес ӗҫе Пӗтӗм тӗнчери Хӗрлӗ Хӗресе хутшӑнтарнӑ. Хӗрлӗ Хӗресӗн ӗнтӗ терорла йӗрке условийӗсенче, мирлӗ халӑха массӑллӑн вӗлернӗ, виселицӑсемпе усӑ курнӑ условисенче ҫав кулӑшла следстви ӗҫне хутшӑнмалла пулнӑ. Вӑл комедин режиссерӗ Гитлер пулса тӑрать. Паллах, ҫавӑн пек «тӗпчесе пӗлни», ҫитменнине тата Совет Правительстви хыҫӗнче туса ирттерекенскер, вӑл мӗн чухлӗ те пулин тӳрӗ кӑмӑллӑ ҫынсене ӗнентерме пултараймасть.

Совет Союзне хирӗҫле кампани нимӗҫ пичетӗнче те, Польша пичетӗнче те пӗр вӑхӑтрах пуҫланни тата пӗр енпех пулса пыни,—ҫак япала ӗнтӗ союзниксен тӑшманӗ пулса тӑракан Гитлерпа Польша правительстви Совет Союзне хирӗҫле кампание ирттерес тӗлӗшпе пӗр-пӗринпе килӗшсе татӑлнине пӗр иккӗлентермесӗр кӑтартса парать.

Совет Союзӗнчи халӑхсем гитлерла Германие хирӗҫ пыракан юнлӑ, йывӑр кӗрешӳре вырӑспа поляк халӑхӗсен тата ирӗклӗхе юратакан демократиллӗ пур ҫӗршывсен пӗтӗмӗшле тӑшманне аркатса тӑкас тӗлӗшпе пӗтӗм вӑя хунӑ вӑхӑтра Польша Правительстви, Гитлер тиранине юрасшӑн пулса, Совет Союзне кӗтмен ҫӗртен пырса ҫапать.

Совет Союзне хирӗҫле ҫак кампанире Польша Правительстви, Совет Украини, Совет Белоруссийӗ тата Совет Латвийӗ шучӗпе территорисем илес тесе, гитлеровецсен ҫав элекле фальшивкипе усӑ курса Совет правительстви ҫине хӗсме шутланине Совет Правительстви пӗлсе тӑрать.

Ҫак сӑлтавсем ӗнтӗ пурте Совет Правительствине ҫапла калама хушаҫҫӗ: Польшӑн хальхи правительстви, гитлерла правительствӑпа каварлашас ҫул ҫине тӑрса, СССР-па союзлӑ ҫыхӑнса тӑма пӑрахнӑ, вӑл Совет Союзне хирӗҫле позици ҫине тӑнӑ.

Ҫаксене шута илсе, Совет Правительстви Польша Правительствипе ҫыхӑнса тӑма пӑрахма шут тытрӗ.

Сире, господин посол, эпӗ питӗ хисепленине йышӑнма ыйтатӑп.

В. МОЛОТОВ».

Ярославль облаҫӗнчи колхозниксен пуҫарӑвне ырласа

ТАВАЙ, апрелӗн 26-мӗшӗ. **(Телефонпа).** Ярославль облаҫӗнчи Горшиха ялхуҫалӑх артелӗн колхозникӗсемпе колхозницисем Совет Союзӗнчи мӗнпур колхозниксемпе колхозницӑсене оборона фондне хывма тата фашистла захватчиксенчен сиен курнӑ колхозниксене пулӑшма планран ирттерсе тырӑ, пахча-ҫимӗҫ акса хӑварма тата фермӑсенче планран ирттерсе выльӑх-чӗрлӗх пӑхса ӳстерме чӗнсе каланине районри колхозсем хавхаланса йышӑнчӗҫ.

Ҫак чӗнӗве сӳтсе-явмашкӑн нумай колхозсенче колхозниксемпе колхозницӑсен пухӑвӗсем пулса иртрӗҫ. Кармалти «Комсомолец» колхоз членӗсем, Ярославль облаҫӗнчи колхозниксен пуҫарӑвне ырласа, кӑҫал ҫураки планӗнчен ирттерсе 10 гектар тырӑ акса хӑварма йышӑнчӗҫ. Ҫак гектарсем ҫине акма кирлӗ вӑрлӑха колхозниксем хӑйсен тупӑшӗнчен пама пулчӗҫ. «Комсомолец» колхоз членӗсем фашистла захватчиксенчен сиен курнӑ колхозсем валли виҫӗ сысна, пӗр ӗне тата икӗ сурӑх уйӑрса панӑ. Чӗнӗве сӳтсе явнӑ хыҫҫӑн колхозниксем оборона фондне хывма планран ирттерсе татах ҫавӑн чухлӗ выльӑх-чӗрлӗх ӳстерсе пама пулчӗҫ.

Паха пуҫарӑва чӗререн ырласа, пӗтӗм вӑя фронта пулӑшас ӗҫе хурас шухӑш-кӑмӑлпа, Смидович ячӗпе тӑракан, «Искра Ильича», Чапаев ячӗпе тӑракан, «Красная Чувашия» тата ытти нумай колхозсенче те оборона фондне хывма планран ирттерсе вуншар, вунпилӗкшер гектар тырӑ, пахча-ҫимӗҫ акса хӑварма пулчӗҫ. Район, пӗтӗмӗшпе илсен, оборона фончӗ валли тата нимӗҫ захватчикӗсенчен ирӗке кӑларнӑ районсенчи колхозниксемпе колхозницӑсем валли государство планӗнчен ирттерсе 330 гектар тырӑ, пахча-ҫимӗҫ акать.

А. Каховский.

Совет Информаци Бюровӗнчен

Апрелӗн 26-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ

Апрелӗн 26-мӗшӗнче фронтсенче паллӑ улшӑнусемех пулман.

Баренц тинӗсӗнче пирӗн авиаци тӑшманӑн пысӑк транспортне тата тральщикне путарнӑ.

* * *

Апрелӗн 25-мӗшӗнче фронтӑн тӗрлӗ участокӗсенче пирӗн авиаци чаҫӗсем войскӑсемпе грузсем турттарса пыракан нимӗҫсен 40 автомашининчен кая мар пӗтерсе тӑкнӑ е сиенленӗ, боеприпассен 2 складне сирпӗнтернӗ, тӑшманӑн чугунҫул составне аркатса тӑкнӑ.

* * *

Хӗвеланӑҫ фронтӗнче артиллери, миномет батарейисем тата снайперсем персе тӑрса 20 ытла нимӗҫ салтакӗпе офицерне пӗтерсе тӑкнӑ, артиллерин 4 батарейине тата минометсен 5 батарейине пусарнӑ. Пирӗн летчиксем тӑшман аэродромне тапӑнса унта 8 самолета пӗтерсе тӑкнӑ. Кунсӑр пуҫне, сывлӑшри ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 3 истребительне персе ӳкернӗ.

* * *

Кубань ҫинче пирӗн чаҫсем тӑшмана хирӗҫ артиллерирен тата пӑшалсемпе пулеметсенчен персе тӑнӑ. Снайперсем Дмитриенко, Нижегородский тата Дементьев юлташсем икӗ эрне хушшинче нимӗҫсен 79 салтакӗпе офицерне вӗлернӗ. Снайпер Комаров юлташ 36 гитлеровеца вӗлернӗ. Гварди капитанӗ Покрышкин командир пулса ертсе пыракан летчик-истребительсем нимӗҫ «Мессершмичӗсемпе» ҫапӑҫу пуҫласа янӑ. 10 минута хушши пынӑ ҫапӑҫура летчиксем нимӗҫсен 5 самолетне персе ӳкернӗ.

* * *

Севск районӗнче пӗр чаҫӑн боецӗсем ҫапӑҫса разведка тума хӑтланакан тӑшман пехотин атакине сирсе пӑрахнӑ. Нимӗҫсен 80 салтакӗпе офицерне пӗтерсе тӑкнӑ. Пирӗн зенитнӑй артиллери нимӗҫсен 2 самолетне персе ӳкернӗ.

* * *

Ҫурҫӗр-Хӗвеланӑҫ фрончӗн пӗр участокӗнче тӑшман пехоти пирӗн позицие атакӑланӑ. Йышлӑрах пулнӑ нимӗҫсем, пирӗн подразделенисене хӗссе, халӑх пурӑнакан пӗр пункта йышӑнса илме пултарнӑ. Совет боецӗсем гитлеровецсене ҫӗнӗ позицисенче ҫирӗпленме паман, контратака тунӑ та тӑшмана ыватса янӑ. Ҫак ҫапӑҫура нимӗҫ пехотин пӗр батальонне ҫити пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Житомир облаҫӗнчи районсенчен пӗринче кӗрешекен «Ҫӗнтерӳшӗн» ятлӑ отряд партизанӗсем чугунҫул ҫине минӑсем лартса тухнӑ. Войскӑсем турттарса пыракан нимӗҫ эшелонӗ хӑвӑрт пынӑ ҫӗртех минӑсем ҫине пырса кӗнӗ те ӳпӗнсе кайнӑ. Паровоз тата 14 вагон арканса пӗтнӗ. Нумай салтакпа офицер вилнӗ е аманнӑ. Украина партизанӗсен тепӗр отрячӗ засадӑра ларса нимӗҫ обозӗ ҫине ненӗ. Обоза хураллаҫа пыракан гитлеровецсенчен 19-ӗшне вӗлернӗ. Трофейӑсем тытса илнӗ.

* * *

Нимӗҫсен 205-мӗш пехотнӑй дивизийӗнчи 335-мӗш полкӑн 11-мӗш ротинчен тыткӑна лекнӗ ефрейтор-санитар Герман Вестенфельдер ҫапла каласа панӑ: «Ӗлӗк эпӗ, нумай ытти салтаксем пекех, Германие никам та ҫӗнтереймест тесе шутлаттӑм. Иртнӗ ҫулхи событисем ман ӗненӗве хавшатрӗҫ. Германия вӑрҫӑра ҫӗнтерме пултараймас ҫукки маншӑн халӗ паллах. Ҫак шухӑш патне эпӗ сасартӑк мар, майӗпен пырса ҫитрӗм. Иртнӗ ҫулхи февральте пирӗн дивизие Францирен Российӑна куҫарчӗҫ. Велиж патӗнче пӗр уйӑх хушши ҫапӑҫсан, вилнисемпе аманнисене те шутласан дивизире 7.000 ҫын ытла пӗтрӗ. Ҫакӑн хыҫҫӑн дивизие ҫӗнӗрен ҫынсем хушса пачӗҫ, анчах Великие Луки патӗнче вӑл ҫӗнӗрен пит пысӑк ҫухатусем турӗ. 358-мӗш полкра ҫынсене пӗтӗмпех вӗлерсе пӗтернипе вӑл хӑй те пӗтсе ларчӗ. Нимӗҫ ҫарӗнчи лайӑх офицерсене ҫухатрӗ. Кашни вырӑс ялӗнче тенӗ пекех нимӗҫ масарӗсем, вӗсем нимӗҫ ҫарӗ тунӑ ҫухатусем ҫинчен пӗлтереҫҫӗ».

* * *

Гитлерла ҫынҫиенсем тата тепӗр тискер преступлени тунӑ. Фашистла варварсем Витебск облаҫӗнчи Освей районӗнчи ялсене тӗппипех ҫунтарса янӑ. Палачсем районри пиншер мирлӗ ҫынсене вӗлернӗ, асаплантарнӑ, шывра путарнӑ. Аркатса тӑкнӑ ялсенчен нимӗҫсем 2.600 ҫынна каторга ӗҫӗсене тума хӑваласа кайнӑ. Вӑрмана тарса пытаннӑ ҫынсем кӑна ҫӑлӑнса юлнӑ.

ВЦСПС-ра

Профсоюзсен Пӗтӗм Союзри Центральный Совечӗ пӗр промышленноҫӑн заказӗсене пурнӑҫлас тӗлӗшпе ӗҫлекен заводсен пӗтӗм союзри социализмлӑ ӑмӑртӑвӗн 1943 ҫулхи март уйӑхӗнчи итогӗсене пӑхса тухнӑ.

Бунин юлташ директор заместителӗ пулса ӗҫлекен завода **иккӗмӗш преми** пама йышӑннӑ.

ФРОНТРАН АМАНСА КИЛНИСЕМ ӖҪРЕ

СОВЕТСКОЕ. Мӑн явӑшри Сталин ячӗпе тӑракан колхозра фронтран аманса килнӗ боецсем колхоз производствинче тата ытти ӗҫсенче те тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Нумаях пулмасть фронтран килнӗ боец И. Максимов вулав ҫурчӗн заведующийӗ пулса ӗҫлет. Вӑл ертсе пыракан вулав ҫурчӗ колхозниксем хушшинчи агитациллӗ-массӑллӑ ӗҫе кирлӗ пек туса пырать. Ф. Димитриев колхозри тырпулӑ амбарӗсене хураллать, В. Петров Николаевскинчи всевобуч пункчӗн начальникӗ пулса тата колхозра счетовод пулса ӗҫлет.

М. Яковлев.

Йышлӑ та тухӑҫлӑ выльӑх-чӗрлӗхшӗн

Элӗк районӗнчи колхозсем хӑйсен ӗҫӗнче партипе правительство «Колхозсемпе совхозсенче ҫамрӑк выльӑхсене сыхласа усрамалли тата выльӑх-чӗрлӗхсен йышне ӳстермелли мерӑсем ҫинчен» 1942 ҫулхи мартӑн 11-мӗшӗнче йышӑннӑ постановление тӗп вырӑна хучӗҫ. Ҫак постановление пурнӑҫласа пырса, выльӑх-чӗрлӗхсен йышне тата вӗсен продуктивноҫне ӳстерес тӗлӗшпе чылай пысӑк ҫитӗнӳсем турӗҫ.

Район государствӑн выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетмелли планне иртнӗ ҫулта майракаллӑ шултӑра выльӑхсем енӗпе 105 процент, сыснасем енӗпе — 100,9 процент, сурӑхсем енӗпе — 100,3 процент пурнӑҫларӗ, планран ирттерсе кашни ӗнерен вӑтам шутпа 40-шер литр ытларах сӗт суса илнӗ. Выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетмелли плана районра пурӗ 77 колхоз ирттерсе пурнӑҫларӗ.

Выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫре ҫӗнӗ кадрсем ӳссе ҫирӗпленчӗҫ, вӗсем стахановла меслетсемпе ӗҫлеме вӗренчӗҫ. Буденный ячӗпе тӑракан колхоз планпа кашни ӗнерен ҫулталӑкра 1.200 литр сӗт суса илме палӑртнӑ, 1.485-шер литр суса илнӗ. Стахановла ӗҫшӗн хушса тӳлемелли йӗрке тӑрӑх Дарья Герасимова дояркӑна 221 литр сӗт панӑ.

«Партин 16-мӗш съезчӗ» колхозри сысна пӑхакан М. Архипова юлташ кашни сысна аминчен 14—15-шер ҫӑвӑр илсе пурне те тӗрӗс-тӗкӗл пӑхса ҫитӗнтернӗ. Вӑл фермӑра нумайранпа ӗҫлет, юлашки 4 ҫул хушшинче Архипова юлташӑн сысна ҫурисем вилни пачах та пулман. 1941 ҫулта Архипова юлташа стахановла ӗҫшӗн 8 сысна ҫури парса премиленӗ, 1942 ҫулта та вӑл 5 сысна ҫури илме тивӗҫлӗ пулчӗ. Хастарлӑ ӗҫлекен колхозницӑна Чӑваш АССР Верховный Совечӗн Президиумӗ Хисеплӗ грамотӑпа наградӑларӗ.

Куракӑшӗнчи «Безбожник» колхозра сурӑхсем пӑхса пурӑнакан Антон Шумилов юлташ иртнӗ ҫул кашни сурӑхран 2,5 килограмм ҫӑм илнӗ, фермӑра вӑл пӑхакан сурӑхсен хисепӗ 50 пуҫран иртет. Ҫакӑн пек паха тӗслӗхсем районра сахал мар. Выльӑх-чӗрлӗх ферминче пултаруллӑн ӗҫлесе, хушса тӳлемелли йӗрке тӑрӑх, 75 ҫын натурӑпа преми илме тивӗҫлӗ пулчӗҫ.

Иртнӗ ҫулта тӑрӑшса ӗҫленин итогӗ паха пулчӗ. Район выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес тӗлӗшпе Пӗтӗм Союзри социализмлӑ ӑмӑртура виҫҫӗмӗш преми илме тивӗҫлӗ пулчӗ. Ӗҫе ҫакӑн пек пысӑк хак пани пирӗн колхозниксемпе колхозницӑсене 1943 ҫулта татах та пысӑкрах утӑмсем тума хавхалантарать.

Выльӑх-чӗрлӗхе малалла ӗрчетессишӗн, ҫамрӑк выльӑхсене лайӑх пӑхса сыхласа хӑварассишӗн колхозниксемпе колхозницӑсем ырми-канми ӗҫлеҫҫӗ. 1943 ҫулӑн виҫӗ уйӑхӗ хушшинче, апрелӗн 1-мӗшӗ тӗлне, районра майракаллӑ шултӑра выльӑхсен хисепӗ 13 процент (вӑл шутра ӗнесен хисепӗ 6 процент), сыснасен хисепӗ 18 процент, сурӑхсемпе качакасен хисепӗ 11 процент чухлӗ ӳсрӗ.

Государствӑн выльӑх-чӗрлӗх йышне ӳстермелли кӑҫалхи планне паянхи куна пирӗн районра майракаллӑ шултӑра выльӑхсем енӗпе—21 колхоз, сыснасем енӗпе — 40 колхоз, сурӑхсем енӗпе—58 колхоз пурнӑҫларӗҫ тата нумайӗшӗ ирттерсе пурнӑҫларӗҫ.

Элӗк ялсоветӗнчи Киров ячӗпе тӑракан колхоз государствӑн 1943 ҫулти планне апрелӗн 1-мӗшӗ тӗлне ӗне-выльӑх енӗпе 100 процент, сыснасем енӗпе 140 процент, сурӑхсем енӗпе 110 процент пурнӑҫа кӗртнӗ те ӗнтӗ. Мӑн Вылӑ ялсоветӗнчи «Большевик» колхоз та выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетмелли 1943 ҫулти плана ӗнесем енӗпе 100 процент, сыснасем енӗпе 180 процент, сурӑхсем енӗпе 115 процент пурнӑҫланӑ. Фермӑсен заведующийӗ коммунистка Чапраева юлташ хӑйӗн ӗҫне кӑтартуллӑн туса пырать, ҫамрӑк выльӑхсене лайӑх пӑхса усрассине чи малти вырӑна хурать.

Государствӑна выльӑх-чӗрлӗх продукчӗсем памалли 1943 ҫулти обязательствӑсене пӗтӗмӗшпех пурнӑҫланӑ колхозсем халь районра ҫирӗм ытла. Тӗслӗхрен, Жданов ячӗпе тӑракан, «Труд», «Новая сила» колхозсем государствӑна 1943 ҫулшӑн аш-какай планран ирттерсе парса татрӗҫ.

Выльӑх-чӗрлӗхӗн апат-ҫимӗҫ бази пирӗн колхозсенче сарӑлсах пырать. Иртнӗ ҫулта районри колхозсенче пурӗ 4.000 тонна силос хывса хӑварнӑ, кӑҫал сахалтан та 4.800 тонна хывма шутлатпӑр. Иртнӗ ҫулта пирӗн колхозсем пурӗ 1.500 гектар клевер акнӑ, кӑҫал та 1.400 гектар акатпӑр, ҫавӑн пекех тымар-ҫимӗҫсене те кӑҫал эпир иртнӗ ҫулхинчен нумайрах лартса тума палӑртатпӑр.

1943 ҫулти Пӗтӗм Союзри социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнса колхозниксем кӑҫал хӑйсем ҫине тата пысӑкрах обязательствӑсем илчӗҫ. Кӑҫал пирӗн районри колхозсем майракаллӑ шултӑра выльӑхсен хисепне 22 процент, сыснасен хисепне 25 процент, сурӑхсен хисепне 26 процент чухлӗ ӳстерессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес, вӗсен продуктивноҫне ӳстерес ӗҫре районӑн ҫитменлӗхӗсем те сахал мар-ха. Государствӑн выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетмелли 1942 ҫулхи планне районра пур колхозсем те мар пурнӑҫа кӗртнӗ. Урмайри «Ҫутталла», «15 лет Октября», Сталин ячӗпе тӑракан, «Самолет» тата «Трактор», «Правда» колхозсем выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫе кирлӗ пек туса пымаҫҫӗ-ха. Ку колхозсенче ҫамрӑк выльӑхсене япӑх упраҫҫӗ, выльӑхсен тухӑҫлӑхӗ сахал. Ҫавна пула ку колхозсем кӑҫал та иртнӗ ҫулхи пекех юлса пыраҫҫӗ.

Хӑшпӗр колхозсенче шултӑра тата сӗтеклӗ апат-ҫимӗҫе тӗрӗс мар расходланӑ тӗслӗхсем пур. Кӑҫал пирӗн колхозсем хӑйсен умне ҫак ҫитменлӗхсене тӗппипех пӗтерес задача лартрӗҫ.

1942 ҫулта хӑшпӗр колхозсенче выльӑх-чӗрлӗх витисене хӗл сиввисем ҫитиччен ӑшӑтса хатӗрлеймерӗҫ. Кӑҫал эпир выльӑх-чӗрлӗхсен витисене сентябрӗн 1-мӗшӗ тӗлне пӗтӗмӗшпех ӑшӑтса, юсаса, ҫӗнӗрен туса хатӗрлессишӗн кӗрешетпӗр.

М. ФЕДОТОВ,
ВКП(б) райкомӗн секретарӗ.

Республика уйхирӗсенче

Кашни колхозник тӑрӑшса ӗҫлет

КАНАШ, апрелӗн 27-мӗшӗ. (Телефонпа). Пирӗн колхозри колхозниксемпе колхозницӑсем, Чӑваш республикине Оборонӑн Государственный Комитечӗн куҫса ҫӳрекен Хӗрлӗ ялавне панипе хавхаланса, ҫураки ӗҫӗсене активлӑн хутшӑнчӗҫ. Ҫакӑ вӑл ҫураки ӗҫӗсене вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ хӑвӑртлӑхпа туса пыма пулӑшать.

Планра тӗштырӑсене 10 талӑк хушшинче акса хӑварма палӑртнӑ. Колхозниксемпе колхозницӑсем плана пурнӑҫа кӗртессишӗн халь ырми-канми ӗҫлеҫҫӗ. Эпир ҫурхи тырӑсене акма апрелӗн 22-мӗшӗнче тухрӑмӑр, 4 кун хушшинче 136 гектар сӗлӗ акрӑмӑр. Тырӑсене пӗтӗмӗшпех сеялкӑсемпе акса хӑваратпӑр. Пирӗн 9 сеялка, вӗсем пурте акара. Колхозниксем вӗсемпе туллин усӑ курма тӑрӑшаҫҫӗ.

Колхозниксен ӗҫлес хаваслӑхӗ пысӑк. Ҫуракинче халь куллен 90 ҫын ӗҫлет. Ватӑ колхозниксем те, ҫамрӑк ачасем те пултаруллӑн ӗҫлеҫҫӗ. Пуринчен те хастарлӑрах хӗрарӑмсем ӗҫлеҫҫӗ. М. Никитина, Н. Гаврилова, А. Петрова, Д. Павлова колхозницӑсем талӑкра сеялкӑсемпе 4—4,5-шер гектар тырӑ акаҫҫӗ.

Сухаҫӑсем А. Иванов, А. Петров, И. Егоров тата ыттисем те тӑтӑшах ӗҫ нормине 120—140 процент тултарса пыраҫҫӗ. А. Васильева, А. Петрова сӳреҫӗсем вӗсем сухаланине ҫийӗнчех сӳрелесе пыраҫҫӗ.

Ҫураки вӑхӑтӗнче колхозра агитациллӗ ӗҫ вӑйланчӗ. Агитаторсем сухаҫӑсене, сӳрелекенсемпе акакансене тӑтӑшах хаҫатсем вуласа параҫҫӗ. Кашни бригадӑрах 4-шар номер боевой листок кӑларнӑ. Боевой листоксем ҫинче — талӑкра тунӑ ӗҫӗн итогӗсем, колхозниксен ӑмӑртса ӗҫлесе тунӑ результачӗсем.

Ҫуракине тухсанах колхозра столовӑй уҫрӑмӑр. Ирхи тата кӑнтӑрлахи апата пӗрле ҫиетпӗр. Ӗҫлеме лайӑх условисем туса панӑ май кашни колхозник лайӑхрах та лайӑхрах ӗҫлеме тӑрӑшать.

А. Васильев.
«Красное пламя» колхоз председателӗ.

МТС бригадисем хӗрӳ ӗҫре

ШӐХАСАН, апрелӗн 27-мӗшӗ. **(Телефонпа, хамӑр корр.).** Май уявӗ умӗнхи социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнса, трактористсемпе трактористкӑсем ҫуракин малтанхи кунӗсенчех хастарлӑн ӗҫлеме тытӑнчӗҫ. 11-мӗш номерлӗ бригада 50 гектар, 13-мӗш номерлӗ бригада 30 гектар ытла сухаланӑ та ӗнтӗ. 11-мӗш номерлӗ бригадӑра трактористка—комсомолка Анисия Яхманова юлташ апрелӗн 25-мӗшӗнче „У—2“ маркӑллӑ тракторпа хӑйӗн сменинче 3,5 гектар сухалас вырӑнне 10,8 гектар сухаларӗ. Ҫапла вӑл сменӑри ӗҫ нормине 308 процент пурнӑҫларӗ. Ҫавӑн пекех, ку бригадӑри ытти трактористсем те—Романовпа Михайлов юлташсем „СТЗ“ маркӑллӑ тракторсемпе хӑйсен сменисенче 5,8—6-шар гектар сухаларӗҫ. 13-мӗш номерлӗ бригадӑра тракторист М. Платонов юлташ апрелӗн 24-мӗшӗнче „СТЗ“ тракторпа 6,20 гектар сухаланӑ.

Анчах та хӑшпӗр бригадӑсем ӗҫе сӳрӗккӗн туса пыраҫҫӗ-ха. 3-мӗш, 7-мӗш бригадӑсем халӗ те, тӑпра нӳрӗ тесе, сухаламасӑр тӑраҫҫӗ.

В. Веселов.

Ҫуракине ӑнӑҫлӑн туса ирттеретпӗр

ПЕРВОМАЙСКОЕ. Пирӗн Аслӑ Чемен ялсоветӗнче «Трудовик», «Заря» тата «Парижская коммуна» колхозсем пур. Вӗсем пурте ҫуракине тӗплӗн хатӗрленсе тухрӗҫ. Вӑрлӑхсем кирлӗ таранах хатӗрлерӗҫ, МТС тракторӗсене ӗҫлеме 180 кубла метр чурка хатӗрлесе хучӗҫ.

Ҫуракине лайӑх ирттерсе кӑҫал вӑйлӑ тырпул туса илессишӗн колхозсенче социализмлӑ ӑмӑрту анлӑн сарӑлчӗ. Ялсовет исполкомӗн агитколлективӗ хӑйӗн ӗҫне ҫураки ӗҫӗсемпе ҫыхӑнтарса пырать. Агитаторсем кашни колхозрах ӗҫе ертсе пыракансем пулса тӑраҫҫӗ. Вӗсен примерӗпе ҫуракин малтанхи кунӗсенчех акара колхозниксемпе колхозницӑсем пултаруллӑн ӗҫлеме тытӑнчӗҫ.

Чӑваш АССР Верховный Совет Президиумӗ республикӑри малта пыракан ялсоветне пама Чӑваш АССР Верховный Совет Президиумӗн куҫса ҫӳрекен Хӗрлӗ ялавне тӑвасси ҫинчен Указ кӑларчӗ. Ҫак Указ вӑл ялсовет исполкомӗсене кӑҫалхи ялхуҫалӑх ӗҫӗсене пысӑк пахалӑхпа туса ирттерес ӗҫре колхозсене лайӑхрах ертсе пыма хушать. Ялхуҫалӑх ӗҫӗсене вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ пек туса ирттерессишӗн ырми-канми ӗҫлетпӗр

Е. Гаврилов,
Аслӑ Чемен ялсовет исполкомӗн председателӗ.

Ют ҫӗршывсенче

ЧЕХОСЛОВАКСЕН СССР-ти ҪАР ЧАҪӖН ОФИЦЕРӖСЕМПЕ САЛТАКӖСЕНЕ СОВЕТ ОРДЕНӖСЕНЕ ПАРСА НАГРАДАЛАНӐ ПИРКИ ЧЕХОСЛОВАКИН ГОСУДАРСТВЕННӐЙ СОВЕЧӖ ЙЫШӐННӐ РЕЗОЛЮЦИ

ЛОНДОН, апрелӗн 25-мӗшӗ. (ТАСС). Чехословакин государственнӑй совечӗн апрелӗн 21-мӗшӗнче пулнӑ ларӑвӗнче наци оборонин министрӗ генерал Ингр Чехословакин СССР-ти ҫар чаҫӗсен офицерӗсемпе салтакӗсене СССР Верховный Совет Президиумӗ орденсемпе медальсем парса наградӑлани ҫинчен пӗлтернӗ. Государственнӑй советӑн вице-председателӗ Майер хӑйӗн выступленийӗнче ҫапла каланӑ: наградӑлани политикӑпа ҫар тӗлӗшӗнчен кӑна мар, истори енчен те паллӑ вырӑн йышӑнса тӑрать, тенӗ. Ҫак ӗҫ, тенӗ Майер, СССР-па Чехословаки хушшинчи юнпа ҫирӗплетнӗ туслӑха ҫӗнӗрен палӑртни пулать.

Майер сӗннипе государственнӑй совет ҫапла резолюци йышӑннӑ: «Чехословаксен СССР-ти ҫар чаҫӗ хӑйӗн ӗҫӗсемпе тата ҫар пултарулӑхӗпе чи пысӑк хак илме тивӗҫлӗ пулни ҫинчен пӗлтерекен хыпара Чехословакин государственнӑй совечӗ савӑнса йышӑнать. Совет Союзӗн Геройӗ пулма ютҫӗршыв ҫыннисенчен чи малтан Чехословаки воинӗ тивӗҫлӗ пулнине государственнӑй совет уйрӑмӑнах палӑртать».

ШВЕЦИ ХАҪАЧӖ ИТАЛИРИ ЛАРУ-ТӐРУ ҪИНЧЕН

СТОКГОЛЬМ, апрелӗн 25-мӗшӗ. (ТАСС). «Стокгольмс экстраблат» хаҫат Италире кӑмӑлсӑрлӑх ӳссе пыни ҫинчен, фашистла влаҫсемшӗн йывӑрлӑхсем ӳссех пыни ҫинчен пӗлтерет. Муссолини, — тесе ҫырать хаҫат,—ҫӗршывра уҫҫӑнах йӗркесӗрлӗхсем тухса каяссине хирӗҫ тӑма Италире нимӗҫ штыкӗсем пур пирки ҫеҫ пултарать. Итали правительстви халӗ Римри хӑйӗн дворецӗнче мар, гестапон тӗп штабӗ вырнаҫнӑ Миланри полици резиденцийӗнче заседанисем ытларах туса ирттерет. Хаҫат пӗлтернӗ тӑрӑх, Италие нумаях пулмасть нимӗҫ полицин темиҫе полкне куҫарнӑ. Кӑмрӑк тата нефть ҫуккине пула Италин тинӗс-ҫар флочӗ ахалех тӑрать, темелле. Ҫӗр кӑмрӑк ҫитменнипе ҫар предприятийӗсен те ӗҫе пӑрахмалла пулнӑ.

ТУНИСРИ ВӐРҪӐ ӖҪӖСЕМ

ЛОНДОН, апрелӗн 26-мӗшӗ. (ТАСС). Официальнӑй йӗркепе пӗлтернӗ тӑрӑх, союзниксем Тунис фрончӗн пур секторӗсенче те малалла куҫса пыраҫҫӗ. Апрелӗн 24-мӗшӗ ыран тенӗ чух ҫӗрле 8-мӗш армин чаҫӗсем тӑшманӑн вӑйлӑ тӗреклетнӗ Джебель-Терсуна пунктне йышӑнса илнӗ. Вӑл Энфидавилльрен ҫурҫӗр-хӗвеланӑҫнерехре ларать.

Меджез—Эль-Баб районӗнче Англин 1-мӗш армийӗпе пӗрле кӗрешекен Франци чаҫӗсем паха высотасене йышӑнса илнӗ. Ҫав районта ҫапӑҫусем союзниксемшӗн ӑнӑҫлӑ пулса пыраҫҫӗ. Тӑшман нумай танк ҫухатнӑ. Ӗнер Меджез—Эль-Бабран 7 миля ҫурҫӗртерехре Хайдус ялӗнчи гарнизона пӗтӗмпех пӗтерсе тӑкнӑ.

Фронтӑн ҫурҫӗр участокӗнче союзниксен войскисем штурмласа Джебеле илнӗ.

Пӗлтерӳ

Апрелӗн 28-мӗшӗнче, каҫхине 8 сехетре, ВКП(б) Горкомӗн Парткабинетӗнче (Чувашская ур., 6) агитаторсемпе пропагандистсем тата докладчиксем валли **«Шупашкар хулинчи ӗҫҫыннисен патриотла ӗҫӗсем»** ятлӑ темӑпа лекци пулать.

Лекцие ВКП(б) Горкомӗн лекторӗ **А. И. Воробьев** юлташ вулать.

ВКП(б) Горкомӗн Парткабинечӗ.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

Максим Горький ячӗпе хисепленекен Государствӑн Хусанти ялхуҫалӑх Институчӗ уйхир ӗҫӗсен факультетне ҫуркунне студентсем илесси ҫинчен пӗлтерет. Вӗренессе 4 ҫул хушши вӗренмелле.

Условисем ытти аслӑ шкулсене илмелли условисем пекех. Йышӑннисене общежити параҫҫӗ, лайӑх апат ҫитереҫҫӗ. Института илме ыйтса панӑ заявленисене майӑн 10-мӗшӗччен йышӑнаҫҫӗ. Занятисем майӑн 10-мӗшӗнче пуҫланаҫҫӗ. Заявленипе пӗрле вӑтам шкул пӗтерни ҫинчен калакан документ, автобиографи тата 3 фотокарточка ямалла.

Заявленисене ҫак адреспа ямалла: Хусан, 11-мӗш номерлӗ почта отделенийӗ, Ялхуҫалӑх Институчӗ, директора.

Ишлей районӗнчи „Колхозник“ хаҫатӑн коллективӗ „Колхозник“ хаҫат редакторӗ пулса ӗҫленӗ

ЛУКИН
ПАВЕЛ ТИМОФЕЕВИЧ

чылайранпа чирлесе выртнӑ хыҫҫӑн кӑҫалхи апрелӗн 25-мӗшӗнче вилни ҫинчен хурланса пӗлтерет.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн—0—67, редакци секретарӗн—4—26. промышленность пайӗн—3—99, ялхуҫалӑх пайӗн—5—31, издательство конторин—0—23.

Ц Т 153

Типография № 1, Управления полиграф промышленности при СНК ЧА ССР. Заказ № 2 Ф. б. 58. 42 п.